

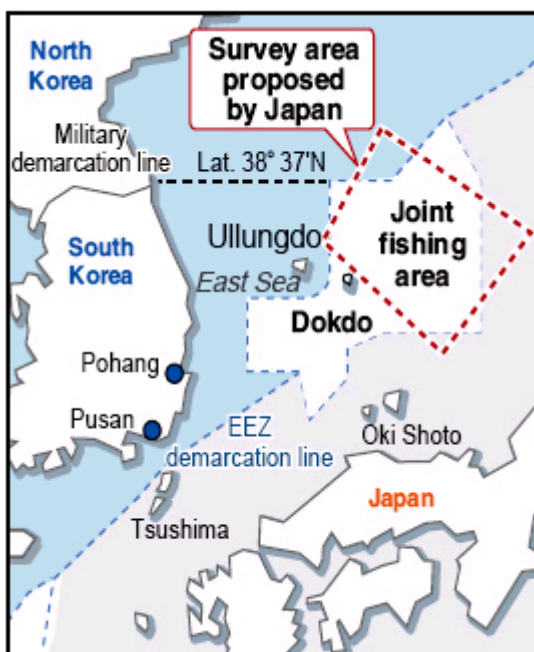
หมู่เกาะทาเคชิม่า..ความขัดแย้งสำคัญระหว่างเกาหลีใต้และญี่ปุ่น

เกาหลีใต้และญี่ปุ่นเป็นประเทศคู่ค้าที่มีความสำคัญต่อกันมาก โดยในปี 2548 เกาหลีใต้เป็นประเทศคู่ค้าสำคัญอันดับ 3 ของญี่ปุ่น (รองจากจีนและสหรัฐฯ ตามลำดับ) ขณะที่ญี่ปุ่นเป็นประเทศคู่ค้าสำคัญอันดับ 2 ของเกาหลีใต้ (รองจากจีน) และมีความสัมพันธ์ทางการทูตมานานกว่า 40 ปี อย่างไรก็ตาม ทั้ง 2 ประเทศ ยังคงมีความขัดแย้งกันหลายเรื่อง ตั้งแต่ความบาดหมางจากการบุกรุกดินแดนในอดีต โดยเฉพาะการยึดครองคาบสมุทรเกาหลีของญี่ปุ่นในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ตลอดจนข้อพิพาทเรื่องสิทธิการครอบครองหมู่เกาะทาเคชิม่า (Takeshima) หรือภาษาเกาหลีเรียกว่า ด็อกโด (Dokdo หรือ Tokto) ซึ่งเป็นหนึ่งในความขัดแย้งระหว่างเกาหลีใต้และญี่ปุ่นที่ยังคงยืดเยื้อมาจนถึงปัจจุบันและยากที่จะหาข้อยุติได้

➤ หมู่เกาะทาเคชิม่า...แหล่งทรัพยากร

หมู่เกาะทาเคชิม่าเป็นแหล่งทรัพยากรด้านพลังงานและประมงที่อุดมสมบูรณ์ ทำให้ทั้ง 2 ฝ่ายต่างต้องการมีสิทธิเหนือหมู่เกาะแห่งนี้แต่เพียงผู้เดียว จากผลการศึกษาของรัฐบาลเกาหลีใต้คาดว่า บริเวณรอบหมู่เกาะทาเคชิม่าจะมี Gas Hydrate (เป็นก๊าซธรรมชาติที่มีสถานะกึ่งของแข็งกึ่งของเหลว) มากถึง 600 ล้านตัน โดย Gas Hydrate อาจเป็นพลังงานที่สำคัญในอนาคต (Next-generation Energy) หากมีการคิดค้นเทคโนโลยีในการนำ Gas Hydrate มาผ่านกระบวนการเพื่อเปลี่ยนเป็นก๊าซธรรมชาติได้ โดยคาดว่าปริมาณ Gas Hydrate ที่มีอยู่บริเวณรอบหมู่เกาะทาเคชิม่านี้จะสามารถทดแทนการนำเข้าก๊าซธรรมชาติของเกาหลีใต้ได้กว่า 30 ปี (เกาหลีใต้เป็นผู้นำเข้าก๊าซธรรมชาติมากเป็นอันดับ 2 ของโลก) นอกจากนี้ บริเวณรอบหมู่เกาะทาเคชิม่ายังมีทรัพยากรสัตว์น้ำอุดมสมบูรณ์อีกด้วย อาทิ หอยเป๋าฮื้อ ปู ปลาหมึก ฯลฯ

➤ พื้นที่ทับซ้อนทางทะเล...ที่มาของความขัดแย้ง

แผนที่หมู่เกาะทาเคชิม่าหรือด็อกโด

หมู่เกาะทาเคชิม่าตั้งอยู่ในทะเลตะวันออกหรือทะเลญี่ปุ่น ระหว่างเกาหลีใต้และญี่ปุ่น ประกอบด้วยเกาะขนาดใหญ่ 2 เกาะ และเกาะเล็ก ๆ อีก 33 เกาะ มีเนื้อที่รวมเพียง 230,000 ตารางเมตร ไม่มีแหล่งน้ำจืดและไม่มีประชากรอาศัยอยู่ หมู่เกาะนี้อยู่ห่างจากเกาะ Ullung ของเกาหลีใต้ไปทางตะวันออกเฉียงเหนือราว 50 ไมล์ทะเล และห่างจากหมู่เกาะ Oki ของญี่ปุ่นไปทางตะวันตกเฉียงเหนือราว 90 ไมล์ทะเล ทั้งนี้ ภายใต้อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทางทะเลปี 2525 (The 1982 United Nations Convention on the Law of Sea) ซึ่งว่าด้วยการกำหนดเขตเศรษฐกิจจำเพาะ (Exclusive Economic Zone หรือ EEZ) ระหว่างรัฐที่มีชายฝั่งทะเลตรงข้ามหรือประชิดกัน กำหนดให้ทุกประเทศที่มีอาณาเขตติดทะเลมีเขตเศรษฐกิจจำเพาะห่างจากชายฝั่งทะเลไม่เกิน 200 ไมล์ทะเล แต่เนื่องจากระยะห่าง

ระหว่างชายฝั่งตะวันออกของเกาหลีใต้กับชายฝั่งตะวันตกของญี่ปุ่นกว้างไม่ถึง 400 ไมล์ทะเล ส่งผลให้เขตเศรษฐกิจจำเพาะของทั้ง 2 ประเทศ ทับซ้อนกัน ซึ่งครอบคลุมถึงพื้นที่หมู่เกาะทาเคชิมาดูด้วย ทำให้ทั้งเกาหลีใต้และญี่ปุ่นต่างอ้างสิทธิตามกฎหมายฉบับนี้ในการสำรวจและใช้ทรัพยากรบริเวณหมู่เกาะทาเคชิมา ซึ่งในกรณีดังกล่าว กฎหมายระบุให้ทั้ง 2 ประเทศ ต้องเจรจาตกลงแบ่งปันผลประโยชน์บนพื้นที่ที่ทับซ้อนกัน แม้เมื่อเดือนกรกฎาคม 2539 ทั้ง 2 ประเทศ จะได้หารือร่วมกันเพื่อจัดสรรการใช้ทรัพยากรบริเวณพื้นที่ทับซ้อนรวมทั้งน่านน้ำรอบหมู่เกาะทาเคชิมา แต่ยังไม่สามารถตกลงกันได้ ส่งผลให้ความขัดแย้งระหว่างกันยังคงยืดเยื้อมาจนถึงปัจจุบัน เนื่องจากทั้ง 2 ฝ่าย ต่างอ้างสิทธิการครอบครองหมู่เกาะทาเคชิมาตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่แต่ละฝ่ายใช้อ้างอิง

➤ **หลักฐานทางประวัติศาสตร์...สิทธิการครอบครองหมู่เกาะทาเคชิมา**

⇒ **เกาหลีใต้** อ้างว่าหมู่เกาะทาเคชิมาเป็นของเกาหลี มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 1055 และเกาหลีใต้รักษาสหิทธิการครอบครองหมู่เกาะนี้มาโดยตลอด ด้วยการตรวจตราเกาะเป็นประจำทุก 3 ปี และขับไล่ชาวญี่ปุ่นที่บุกรุกพื้นที่เกาะ นอกจากนี้ ในปี 2443 รัฐบาลเกาหลีได้ตราพระราชกฤษฎีกากำหนดให้หมู่เกาะทาเคชิมาเป็นส่วนหนึ่งของเขตการปกครองเกาะ Ullung จนกระทั่งญี่ปุ่นเข้ามายึดครองคาบสมุทรเกาหลีในปี 2453 อย่างไรก็ตาม ในปี 2488 ที่สงครามโลกครั้งที่ 2 ลึนสุดลง โดยญี่ปุ่นเป็นฝ่ายพ่ายแพ้ ทำให้เกาหลีได้รับเอกราชจากญี่ปุ่นในปีเดียวกันนี้ และญี่ปุ่นต้องคืนดินแดนทั้งหมดที่เคยยึดครองในสมัยก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 ให้แก่ประเทศเจ้าของเดิม ซึ่งรวมถึงการคืนหมู่เกาะทาเคชิมาให้แก่เกาหลีด้วย

⇒ **ญี่ปุ่น** อ้างว่าหมู่เกาะทาเคชิมาเป็นของญี่ปุ่นก่อนการยึดครองคาบสมุทรเกาหลีในสมัยก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 ดังนั้น หลังจากที่ญี่ปุ่นแพ้สงคราม จึงไม่ต้องคืนหมู่เกาะแห่งนี้ให้แก่เกาหลี โดยอ้างว่าในปี 2204 โชกุนในตระกูล Tokugawa ได้มอบหมู่เกาะนี้ให้แก่ครอบครัวชาวญี่ปุ่นตระกูล Ohya และ Murakawa ไว้ใช้เป็นที่พักเรือในการขนส่งปลาจากเกาะ Utsuryo (Ullung) หลังจากนั้นญี่ปุ่นได้ปกครองและใช้ประโยชน์จากหมู่เกาะนี้เรื่อยมา นอกจากนี้ ในปี 2448 คณะรัฐมนตรีญี่ปุ่นได้ประกาศให้หมู่เกาะนี้เป็นส่วนหนึ่งของเขต Shimane ทางภาคตะวันตกเฉียงใต้ของญี่ปุ่น

➤ **ความขัดแย้งและการเจรจาครั้งสำคัญ**

ปี 2495-2497 เป็นช่วงที่การตอบโต้เรื่องสิทธิการครอบครองหมู่เกาะทาเคชิมาระหว่างเกาหลีใต้และญี่ปุ่นรุนแรงที่สุด โดยในปี 2496 เกาหลีใต้ได้เข้ายึดครองหมู่เกาะทาเคชิมาและวางกำลังตำรวจน้ำป้องกันการรุกรานจากญี่ปุ่น นอกจากนี้ เกาหลีใต้ยังได้โจมตีเรือของญี่ปุ่นถึง 2 ครั้ง ในเดือนกรกฎาคมและสิงหาคม 2497

ปี 2508 เกาหลีใต้และญี่ปุ่นสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกัน ซึ่งทำให้ความสัมพันธ์ของทั้ง 2 ประเทศ ดีขึ้น อย่างไรก็ตาม ไม่ได้มีความตกลงใด ๆ เกี่ยวกับหมู่เกาะทาเคชิมา ทั้งนี้ ความขัดแย้งต่าง ๆ รวมถึงเรื่องสิทธิการครอบครองหมู่เกาะทาเคชิมา ได้ดำเนินการผ่านการเจรจาทางการทูตของทั้ง 2 ประเทศ

* เดิม “ เกาหลี ” เป็นชื่อประเทศที่ใช้เรียกรวมของเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้ ต่อมาในปี 2491 (หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ลึนสุดลง 3 ปี) เกาหลีเหนือและเกาหลีใต้ได้แยกออกจากกันเป็นประเทศอิสระ โดยมีเส้นละติจูดที่ 38°37' เหนือ เป็นเส้นแบ่งเขต

ปี 2539 ข้อพิพาทเรื่องหมู่เกาะทาเคซิมาก่อนนำมาเจรจาภายใต้ความร่วมมือในการพัฒนาและสำรวจไฮโดรคาร์บอนระหว่างเกาหลีใต้และญี่ปุ่น ทั้งนี้ ในเดือนกรกฎาคม 2539 ทั้ง 2 ประเทศ ได้ตกลงที่จะจัดสรรทรัพยากรในพื้นที่ทับซ้อนรวมถึงน่านน้ำบริเวณรอบ ๆ หมู่เกาะทาเคซิม่า แต่ชาวเกาหลีใต้ไม่พอใจและรวมตัวกันประท้วงหน้าสถานทูตญี่ปุ่นประจำเกาหลีใต้ เนื่องจากชาวเกาหลีใต้เห็นว่าสิทธิการครอบครองหมู่เกาะทาเคซิม่า ควรเป็นของเกาหลีใต้แต่เพียงฝ่ายเดียว จึงไม่พอใจที่รัฐบาลเกาหลีใต้เจรจาแบ่งผลประโยชน์ดังกล่าวให้กับญี่ปุ่น

กุมภาพันธ์ 2548 รัฐบาลญี่ปุ่นประกาศว่าหมู่เกาะทาเคซิม่าเป็นของญี่ปุ่นอย่างถูกต้องทั้งทางกฎหมาย และทางประวัติศาสตร์ อีกทั้งในแบบเรียนประวัติศาสตร์ของญี่ปุ่นยังอ้างสิทธิการครอบครองหมู่เกาะทาเคซิม่าของญี่ปุ่นตั้งแต่อดีต ซึ่งสร้างความไม่พอใจให้แก่ชาวเกาหลีใต้จนเกิดการประท้วงอย่างรุนแรงหน้าสถานทูตญี่ปุ่นประจำเกาหลีใต้

เมษายน 2549 ญี่ปุ่นประกาศแผนการส่งเรือสำรวจน่านน้ำบริเวณหมู่เกาะทาเคซิม่า ทำให้รัฐบาลและประชาชนเกาหลีใต้ไม่พอใจ เกาหลีใต้จึงประกาศจะใช้กำลังปกป้องหมู่เกาะอย่างเต็มกำลัง ส่งผลให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศของทั้ง 2 ประเทศ ต้องเร่งเปิดการเจรจาเพื่อยุติข้อพิพาทระหว่างกัน จนในที่สุดญี่ปุ่นยอมยกเลิกแผนการส่งเรือสำรวจและเกาหลีใต้ยอมยกเลิกการเตรียมจดทะเบียนชื่อพื้นที่ในแถบหมู่เกาะดังกล่าวเป็นน่านน้ำเกาหลี

ทั้งนี้ จากการเจรจาที่ผ่านมาหลายครั้งจนถึงปัจจุบัน ยังคงไม่สามารถหาข้อยุติที่เป็นที่พอใจของทั้ง 2 ฝ่ายได้ เนื่องจากต่างฝ่ายต่างยึดมั่นในทัศนคติและผลประโยชน์ของประเทศตนเองเป็นหลัก และมีที่ท่าว่าอาจจะไม่สามารถตกลงกันได้ง่าย ๆ

ส่วนเศรษฐกิจต่างประเทศ ฝ่ายวิชาการ

มิถุนายน 2549